

NEMZETI
BŰNMEGELŐZÉSI
TANÁCS

Módszertani ajánlás települési bűnmegelőzési stratégia elkészítéséhez

Segédlet

2023.

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	3
II. Fogalmak tisztázása	3
III. Kapcsolódás és lehatárolás	3
IV. A stratégiaalkotás folyamata	4
1. Előkészület.....	4
1.1. Normatív háttér megismerése/áttekintése	5
1.2. Szereplők azonosítása, szakmai team felállítása.....	5
1.3. Elérendő célok definiálása	6
1.3.1. A közös alap kialakításához szükséges módszertani lépések	7
1.3.2. Megoldásfókuszú megközelítés	8
2. Stratégia elkészítése.....	8
2.1. Elvi háttér megalapozása és helyzetértékelés	9
2.2. Bűnmegelőzés szereplői.....	9
2.3. Beavatkozási területek kijelölése	9
2.4. Jövőkép kialakítása, átfogó célok megfogalmazása.....	10
2.5. Tartalomjegyzék Települési Bűnmegelőzési Stratégiához	10
3. Intézkedési terv megalkotása.....	11
4. A stratégia végrehajtása.....	13
4.1. Elfogadás.....	13
4.2. Végrehajtás és monitoring.....	13
4.3. Értékelés.....	13

I. Bevezetés

A segédlet célja, hogy szakmai útmutatást nyújtson a települések és közösségek számára saját bűnmegelőzési stratégiájuk megalkotásához. Hazánk legfrissebb Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiája (2024-2034) (a továbbiakban: NBS) jó kiindulópontot jelenthet bármely közösség számára a bűnmegelőzési stratégia tervezése kapcsán, azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a régiók, vármegyék és egyes települések közötti, sokszor jelentős különbségeket sem. Például a főváros egészen eltérő adottságokkal rendelkezik, mint egy alacsonyabb lélekszámú község (igaz ez többek között a lakosság számára, az infrastrukturális lehetőségekre, a közlekedésre, szolgáltatások biztosítottására és a kriminális kihívásokra is).

A bűnmegelőzés fő prioritásait az NBS középtávon, azaz tíz éves időszakra jelöli ki, melyhez két évente rendel intézkedési tervet. Az NBS-ben szerepet kapnak a bűnelkövetés kriminálstatisztikai jellemzői, a bűnmegelőzés alapelvei és fő célkitűzései, valamint a beavatkozási területek. Az NBS azonban önmagában nem kellőképpen pontos az egyes bűnmegelőzési intézkedések kapcsán, ezért az abban foglalt prioritások lépésről lépésre való megvalósítását intézkedési tervek segítik, melyek pontosan meghatározzák az adott bűnmegelőzési cél eléréséhez szükséges beavatkozásokat és a résztvevőket.

II. Fogalmak tisztázása

Egy ország vagy település bűnmegelőzési stratégiájának megalkotása során kulcsfontosságú annak tisztázása, hogy milyen intézkedéseket és beavatkozásokat tekintünk bűnmegelőzésnek.

A bűnmegelőzés fogalmának, leginkább elfogadott, az NBS számára is irányadó, az Európai Unió által megfogalmazott meghatározása szerint **„bűnmegelőzés alatt minden olyan intézkedést és beavatkozást értünk, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést gerjesztő okok hatásának mérséklésével vagy az áldozattá válás megelőzésével”**.

Fontos, hogy a bűnmegelőzés nem szűkíthető le pusztán egy szerv (például rendőrség) tevékenységére. A hatékony bűnmegelőzés ismérve, hogy több szereplő összehangolt tevékenysége révén egyszerre irányul a bűnelkövetés három dimenziójára: az elkövetőre, az áldozatra és a bűnalkalomra. E három aspektus azonban nagyon különböző eszközöket és beavatkozásokat igényel. Míg a bűnalkalmak csökkentésében eredményesek az ún. szituációs eszközök (például közvilágítás, biztonsági kamerarendszer), melyek gyors és azonnali eredményeket képesek biztosítani, addig az áldozattá és elkövetővé válást okozó és újratermelő folyamatok befolyásolása csak a társadalompolitika eszközeivel (hátrányos helyzetű gyermekek iskolai felkészítése, iskolai konfliktuskezelés modelljeinek terjesztése) lehetséges.

A bűnmegelőzés fogalmáról, irányairól bővebb információt tartalmaz:

- Borbíró A. és Kerezsi K. (szerk.) A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I. és II., Budapest, Igazságügyi Minisztérium¹
- A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2024–2034) és a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia 2024–2025. évekre vonatkozó intézkedési tervéről szóló 1291/2023. (VII. 19.) Korm. határozat

III. Kapcsolódás és lehatárolás

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (NBS) Magyarország teljes területére fókuszálva határozza meg az elérendő célokat. Jelen módszertani útmutató a lokális, településfókuszú stratégiák elkészítéséhez nyújt segítséget.

¹ https://tettprogram.hu/sites/default/files/uploads/bm/tamop_tk_1_alt+gyfk.pdf
https://tettprogram.hu/sites/default/files/uploads/bm/tamop_tk_2_aldseg+reintegr.pdf

Ebből kiindulva fontos, hogy a stratégiakészítés során megfogalmazásra kerüljön az a területi egység, melynek kriminalitási helyzetére a beavatkozások irányulnak. Ezzel párhuzamosan meg kell határozni azokat a normákat, stratégiai dokumentumokat, amelyekkel a települési szintű stratégiának szinergiában kell állnia (például NBS, Vármegyei Bűnmegelőzési Stratégia, jogi normák).

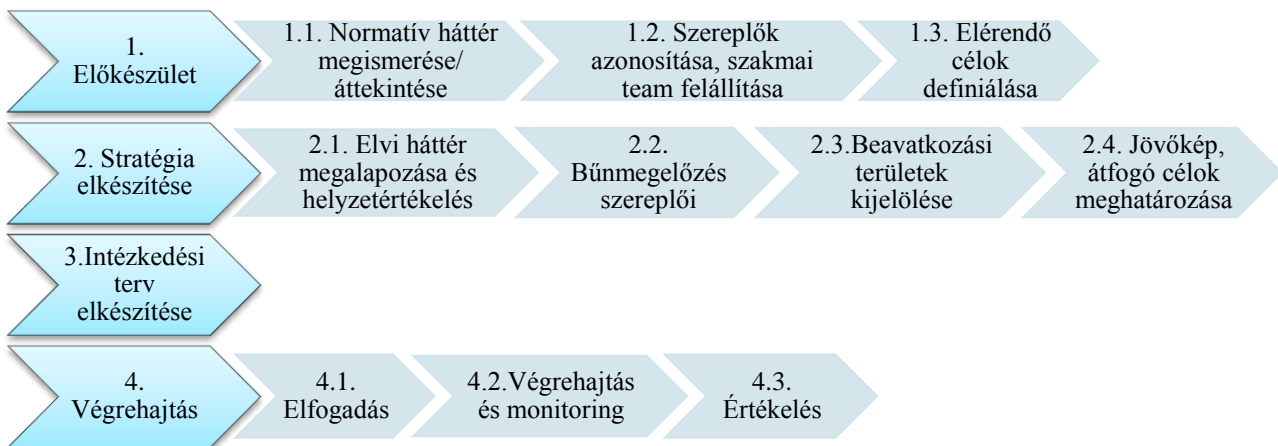
Az országos és vármegyei stratégiai törekvések ismerete, szintetizálása nélkülözhetetlen a települési stratégia megalkotásához, azonban csak a szükséges mértékben támaszkodjon ezekre. Lokális szinten nem célja minden országos és vármegyei célkitűzés átvétele és ismertetése.

IV. A stratégiaalkotás folyamata

Egy települési stratégia elkészítése során fontos feltérképezni azokat a határokat, amelyek a helyi viszonyok figyelembevételével mellett keretet szabnak annak, hiszen hiába fordítunk kellő figyelmet országos, esetleg vármegyei adatokra vagy jó gyakorlatokra, a helyi szintű stratégia csupán az adott település vonatkozásában értelmezhető. A lehatároláshoz és az elvi célok meghatározásához jó példaként szolgálhat az NBS, amely a bűnmegelőzés elvi hátterének részletes bemutatását is tartalmazza.

Egy települési stratégia megalkotása komplex folyamat, melyben megkülönböztetjük az előkészületi, a stratégiaírási és a végrehajtási szakaszt. A segédlet következő fejezetei lépésről lépésre végigvezetnek ezen a folyamaton.

A stratégiaalkotás összetett folyamatát az alábbi ábra foglalja össze:

A lépéseket megfelelő rugalmassággal kell kezelni, tehát a települési viszonyokhoz igazodva ezek bővíthetők vagy szűkíthetők is. A továbbiakban fejezetenként kitérünk a stratégiaalkotás egyes lépéseire.

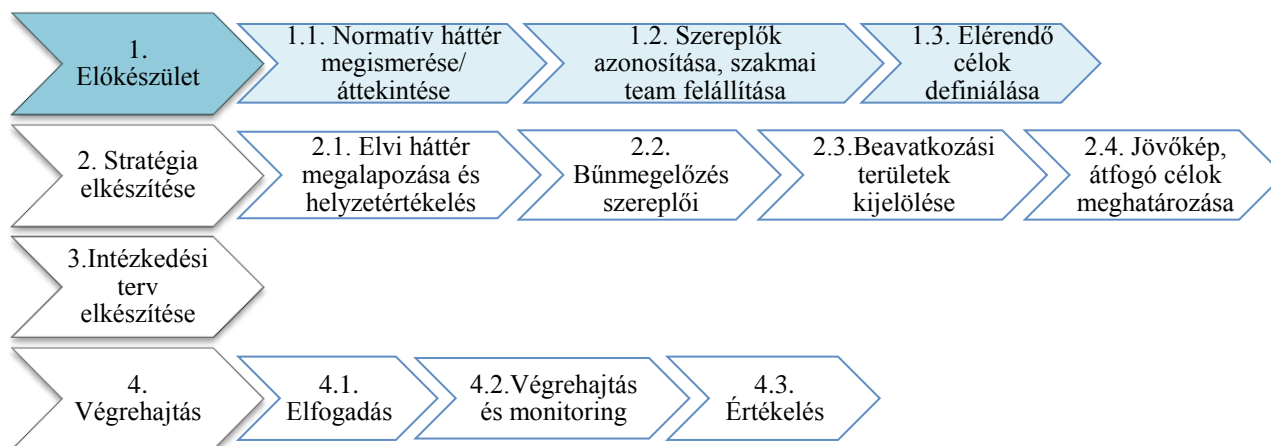
1. Előkészület

Ahhoz, hogy egy komplex stratégiát és intézkedési tervet alkossunk, amely az adott település/közösség kriminalitási problémáira valós, hatékony megoldásokkal szolgál, fontos, hogy a stratégia megírása előtt kellően megalapozzuk és előkészítsük azt.

Tekintettel arra, hogy Magyarország rendelkezik országos szintű bűnmegelőzési stratégiával, valamint - ahol működik vármegyei bűnmegelőzési tanács, ott - vármegyei bűnmegelőzési stratégiával, fontos, hogy a települési szintű stratégia beavatkozási területei, célkitűzései szinergiában legyenek az országos és vármegyei célokkal.

Annak érdekében, hogy a stratégia a bűnözés komplexitását követve rendszerszintűen közelítse meg a település prevenció feladatait, fontos, hogy a bűnmegelőzésben résztvevő szereplők egy szakmai

teamet alkotva közösen meghatározzák az adott közösség főbb prioritásait, kihívásait. Tekintettel arra, hogy a bűnmegelőzés több szakterületen átívelő szakpolitika, a bűnmegelőzés irányainak meghatározásában minden érdekelt szakterületnek képviseltetnie kell magát.

1.1. Normatív háttér megismerése/áttekintése

Az előkészület első lépése, hogy a bűnmegelőzés normatív környezetéről kellő mélységű ismereteket szerezzünk. Ennek érdekében a Nemzeti Jogszabálytárban (<https://njt.hu/>) vagy a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács (a továbbiakban: NBT) honlapján (<https://bunmegelozes.info/hu/strategia>) szükséges tájékozódni a hatályos Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiának és intézkedési tervének rendelkezéseiről. Emellett, amennyiben az adott település olyan vármegyében van, amely rendelkezik vármegyei bűnmegelőzési tanáccsal, akkor szükséges a vármegyei bűnmegelőzési stratégiát, valamint annak intézkedési tervét is tanulmányozni. A vármegyei stratégiák és intézkedési tervek elérhetőek a <http://bunmegelozes.hu/> weboldalon.

Az NBT küldetésének tekinti az országos bűnmegelőzési hálózat kiépítését, melynek célja, hogy az általános célkitűzéstől a specifikus felé haladva konkretizálódjon, és az adott területhez igazodjon a prevenció tevékenység. Míg az NBS az ország egész területére vonatkozóan fogalmazza meg beavatkozási területeit, a Vármegyei Bűnmegelőzési Tanácsok már egy-egy vármegyére fókuszálva folytatják tevékenységüket. A bűnmegelőzési hálózat következő állomása a települési szint, ahol ezen célkitűzéseket a helyi sajátosságokra tekintettel szükséges meghatározni.

A fentiek alapján a települési bűnmegelőzési stratégia kialakítása során kiemelt figyelmet kell fordítani arra az alapvető szempontra, hogy a lokális, középtávú stratégia szinergiába kerüljön az országos, valamint a vármegyei bűnmegelőzési stratégiával, hiszen a település által megfogalmazott átfogó célok és fejlesztendő területek nem kerülhetnek szembe a megfogalmazott nemzeti célokkal.

1.2. Szereplők azonosítása, szakmai team felállítása

Ahogy arról a korábbi fejezetekben is szó esett, a bűnmegelőzés több szakterület együttes munkájával lehet eredményes. Ebből adódóan kulcsfontosságú, hogy a stratégiaalkotás első lépései között azonosítsuk azokat a szakembereket, akiknek megfelelő rálátásuk és szakmai kompetenciáik vannak a bűnmegelőzés helyi viszonyaira.

A szakemberek azonosítása érdekében először érdemes a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjait áttekinteni:

- a települési önkormányzat, a gyermek- és ifjúsági önkormányzat, valamint a nemzetiségi önkormányzat,
- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos, sportorvos,

- személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok, az időotthonok, szociális munkások, segítők, házi segítségnyújtást végzők,
- a köznevelési intézmények és a szakképző intézmények, így különösen bölcsődék, óvodák, iskolák, középiskolák,
- igazságszolgáltatás résztvevői, így különösen az ügyészség, a bíróság, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, javítóintézetek, a büntetés-végrehajtási intézetek, a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők,
- a rendőrség, így különösen a körzeti megbízotti irodák, rendőrőrsök, rendőrkapitányságok,
- a kormányhivatalok gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörben eljáró tagjai, valamint a pártfogó felügyelői szolgálatok,
- az egyesületek, alapítványok és az egyházi jogi személyek, civil szervezetek
- a gyermekjogi képviselők.

A fentiek mellett a komplex bűnmegelőzési szemléletmód érvényesítése érdekében érdemes megfontolni a polgárőrség, a mezőőrök, a halőrök, közbiztonsági referensek és egyéb olyan szereplők bevonását, akik a településen a bűnmegelőzés és a közbiztonság szempontjából releváns feladatokat végeznek.

Miután a lehetséges tagokat összegyűjtöttük, ajánlott valamilyen módon rögzíteni, hogy név szerint kik azok a személyek, akik az adott feladatokat ellátják. Ezzel tudjuk ténylegesen feltérképezni azokat a személyeket, akik az adott település vonatkozásában bűnmegelőzési potenciállal rendelkeznek.

A megfelelő szakmai team felállításához fontos, hogy szakmai szempontból sokszínű, megfelelő kompetenciákkal és szaktudással rendelkező szakembereket válasszunk ki. A sikeres bűnmegelőzés szempontjából elengedhetetlen a komplex szemléletmód, amely egyaránt tartalmaz társadalmi és rendészeti szempontokat is. Gondoljunk arra, hogy a fiatalok által elkövetett lopások esetében egy rendőr, egy gyermekvédelmi szakember és egy pedagógus teljesen más szempontokat fog felvetni. Ezen különböző álláspontok összessége szolgáltatja a település számára azt a komplex szemléletet, amellyel hatékonyan képes kezelni a problémákat. Előfordulhat, hogy az adott szereplő nincs is tudatában bűnmegelőzési potenciáljának, ennek ellenére fontos szerepe lehet a települési bűnmegelőzési stratégia kialakításában.

Célszerű, hogy a szakemberek azonosítását követően létrejöjjön egy olyan fórum, ahol lehetőség van arra, hogy a különböző szakterületek képviselői közösen határozzák meg az elérendő célokat és a hozzájuk rendelt intézkedéseket. A szakmai fórumok célja továbbá az, hogy a különböző szakterületek képviselői együtt, proaktív módon valósíthassák meg a bűnmegelőzés lokális, ám komplex szemléletmódját.

1.3. Elérendő célok definiálása

Az első szakmai fórumon a szakemberek összeismertetésén túlmenően célszerű annak meghatározása, hogy az egyes szakterületek mivel tudnak hozzájárulni annak a közös dokumentumnak az elkészítéséhez, amellyel feltérképezik az adott település helyzetét.

A feltérképezés történhet úgy, hogy a résztvevők szóban beszámolnak a területükről, ezt a fórum vezetője összegzi, majd írásban megküldi a tagoknak. Nagyobb számú résztvevő esetén célszerű lehetőséget biztosítani arra, hogy az egyes tagok írásban számoljanak be a területüket érintő sajátosságokról, majd a fórum vezetője a fórum előtt megküldi az összegzést a résztvevőknek. Ez azért szükséges, hogy közös alapról indulva tudják megkezdeni az elérendő célok definiálását.

A szereplők azonosítása és a problémák definiálása nem szükségszerűen egymás után következő lépés, hiszen ez a kettő egymást kölcsönösen kiegészítve, folyamat jelleggel megvalósuló, felcserélhető. Előfordulhat például, hogy a szakmai team megalakulását követően, a közös

problémadefiníálás során előtérbe kerül egy olyan kriminalitási probléma, amely újabb szereplők megszólítását, bevonását teszi indokolttá.

Mégis célszerűbb, ha előbb megpróbáljuk azonosítani azokat a szereplőket, akik szakmai rálátásukkal támogathatják a prevenciós munkát.

1.3.1. A közös alap kialakításához szükséges módszertani lépések

Kriminálstatisztika

A probléma feltárása egy dinamikus folyamat, melyben a szakmai team álláspontja mellett egyaránt jelentősége van a kriminálstatisztika által feltárt tendenciáknak, valamint a témában született empirikus kutatások eredményeinek. A statisztikai adatok fontos, de nem elégséges forrásai a bűnügyi helyzet megismerésének, hiszen képesek rámutatni olyan változásokra, mint például kábítószer-birtoklás növekedése vagy a vagyon elleni bűncselekmények dominanciája adott időszakban. Az ország kriminálstatisztikai jellemzőit az NBS is tartalmazza, azonban egy településszintű stratégia megalkotásánál fontosabb, hogy települési, de legalább vármegyei szintű adatokkal rendelkezzenek. Ha áttekintjük az országos vagy vármegyei tendenciákat, akkor ahhoz viszonyítva kirajzolódhatnak a településspecifikus bűnözési mintázatok.

A statisztikai adatok beszerzésének több módja van, azonban nagyon fontos, hogy ezek mindig hiteles forrásból (például KSH, ENyÜBS²) származzanak. A Belügyminisztérium Bűnügyi Statisztikai Rendszeréből (a továbbiakban: BSR) bárki önállóan lekérhet adatokat. Ezen a honlapon különböző kategóriák szerint találunk adatbázisokat, ahol lehetőség van például időpont, bűncselekménytípus vagy egyéb szempont alapján szűkíteni a kategóriákat vármegyei bontásban. Kérésre, a megfelelő engedélyeztetést követően, a rendőrség biztosíthat a településre vonatkozó egyéb statisztikai adatokat is, érdemes tehát a szakmai team tagjaként részvevő rendőrségi szakembert felkérni ezek beszerzésére. Emellett célszerű áttekinteni különböző, kriminalitással vagy kriminológiával foglalkozó szervezetek (Legfőbb Ügyészség³, OKRI⁴, MKT⁵, Rendőrség⁶, stb) éves beszámolóit, kiadványait. Amennyiben a szakmai team tagjai rendelkeznek a szakterületükre vonatkozó statisztikai adatokkal, úgy ajánlott azokat is beszerezni és felhasználni.

A statisztikai adatok elemzése során külön beszélhetünk bűncselekményi oldalról (például hány bűncselekményt követtek el 2022-ben, hány lopást/csalást/stb.), az elkövetői oldalról (például az elkövetők mekkora aránya férfi/14 év alatti/házas/stb.), illetve a sértetti oldalról (például a sértettek mekkora aránya férfi/fiatal felnőtt/stb.). Célszerű mind a három oldal elemzését elvégezni, hogy megfelelő rálátásunk legyen az adott időszak bűnözési trendjeire. Az adatok elemzésekor használhatunk leíró statisztikát, amely alapvetően a településre, vármegyére vonatkozó információhalmaz adatait írja le. A statisztikai rész elkészítésénél lehetőség szerint törekedjünk a pontos, releváns, közérthető adatelemzésre. A települési bűnmegelőzési stratégia megalkotása során fontos leíró statisztikai mutató lehet például az elkövetők vagy a sértettek korcsoport szerinti megoszlása, iskolai végzettség, nemek szerinti megoszlás. Az ilyen információk elemzése esetén készíthetünk diagramokat, amelyek a könnyebb megértést szolgálják. Ezen elemzések például különbséget állapíthatnak meg az elkövetők korcsoport és iskolai végzettség szerinti megoszlásában (például, hogy a 8 általános osztályt végzett fiatalok száma az elmúlt években folyamatosan nőtt) és ez jó alapja lehet olyan prevenciós intézkedések bevezetésének, amelyek a fiatalok korai iskolaelhagyását megelőzik. A statisztikai adatok elemzésekor például olyan jellegű összefüggésekre is bukkanhatunk, amelyek azt mutatják meg, hogy egyes bűncselekmény típusok száma növekedett az adott településen (például az adatokból kitűnhet, hogy a lopás bűncselekmények számának folyamatos a növekedése 2017-től), az ilyen jellegű trendek megalapozhatják a beavatkozási területeket is.

² Egységes Nyomozóhatósági, Ügyészségi és Bírósági Statisztika

³ Magyarország Ügyészségének statisztikai adatai: <http://ugyeszseg.hu/statisztikai-adatok/>

⁴ Országos Kriminológiai Intézet (www.okri.hu)

⁵ Magyar Kriminológiai Társaság (www.kriminologia.hu)

⁶ A Rendőrség honlapja: www.police.hu

Empirikus kutatások

A statisztika szükséges, de nem elégséges forrás ahhoz, hogy reális képet kapjunk a bűnözési tendenciákról. A statisztikai adatok választ adhatnak a bűnözés mennyiségével és milyenségével kapcsolatos kérdéseinkre, azonban a bűnügyi helyzet teljes körű megismerésére nem alkalmasak. A bűnmegelőzés számára fontos kérdés, hogy miért követ el valaki bűncselekményt, miért válik valaki áldozattá, miben különböznek a férfi és női, a gyermek-, és fiatalok elkövetők a felnőtt korúaktól stb. Ezen kérdések megválaszolására jelen módszertani útmutató nem vállalkozik, azonban számos témában elérhető empirikus kutatás⁷.

A szakmai team feladata tehát, hogy a témában releváns kutatási eredményeket feltérképezze, áttekintse és amennyiben a település bűnmegelőzési stratégiája indokolttá teszi, úgy megfelelő és korrekt módon használja fel azokat.

Például a statisztikai adatok révén láthatóvá válik, hogy a regisztrált bűncselekmények közül a leggyakrabban elkövetett deliktum a lopás, azonban amikor megnézzük, hogy a különböző korcsoportokba tartozó elkövetők milyen bűncselekményt valósítanak meg leginkább, azt látjuk, hogy a fiatalok elkövetők esetében a lopás helyett például a garázdaság magasabb. A statisztika meg tudja mutatni a különbséget, azonban magyarázattal nem képes szolgálni, erre sokkal inkább az empirikus kutatások képesek.

A szakmai team által javasolt vagy rendelkezésre bocsátott empirikus kutatások mellett, amennyiben erre lehetőség van valamilyen formában (például felmérések, interjúk, lakossági fórumok), a lakosság véleményét is fel kell térképezni.

1.3.2. Megoldásfókuszú megközelítés

A fentieket követően a következő megbeszélésen érdemes lehet a megoldásfókusz (a továbbiakban: SF (Solution Focus⁸)) módszertanát felhasználva meghatározni az elérendő célokat. Ennek keretében az egyes résztvevőknek el kell képzelniük, hogy milyen a település, amikor az állapotok a bűnmegelőzés, közbiztonság szempontjából tökéletesek, majd le is kell írniuk, hogyan néz ki ez az állapot, és milyen tényezők hozták ezt létre. Ezt követően az egyes résztvevőknek 1-től 10-ig terjedő skálán meg kell határozni, hogy jelenleg hol vannak, majd ezt követően egyesével előre lépkedni a skálán, és válaszolni az alábbiakra: Mi változott a korábbi állapothoz képest? És még mi? Ki vette észre a változást?

Amennyiben így végiglépdelnek a skálán, akkor meg tudják határozni azokat a tényezőket, amelyek szükségesek a vágyott állapot eléréséhez, és közben azonosították azt is, hogy mik a tökéletes bűnmegelőzés összetevői, azokban hol tartanak, és mit kell még tenniük.

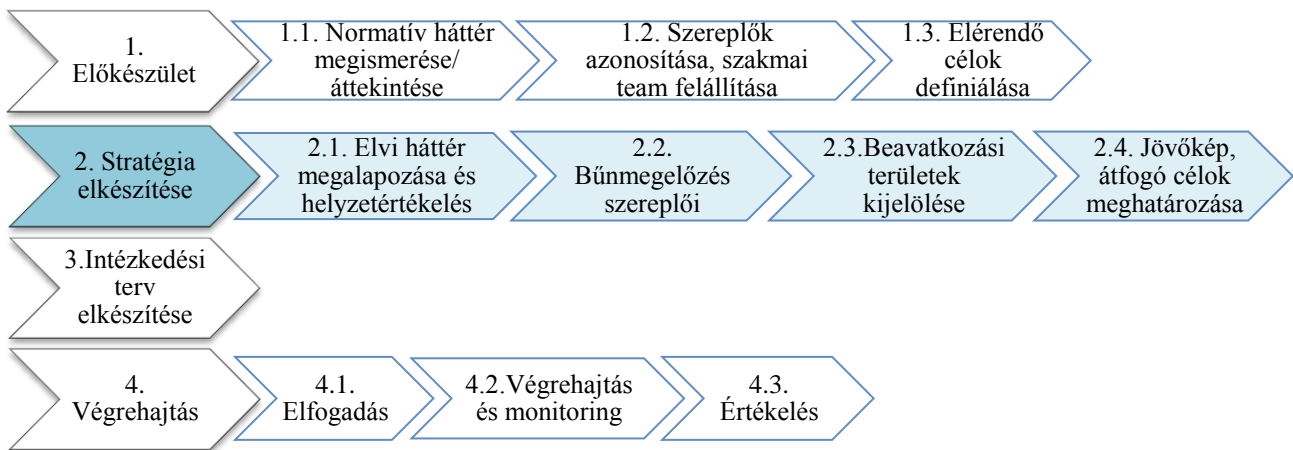
2. Stratégia elkészítése

A NBS tíz évre határozza meg országos szinten a bűnmegelőzési feladatokat, azonban egy települési stratégia a település bűnügyi helyzetétől, nagyságától, egyéb körülményeitől függően eltérő prevenciók céljait tűzheti ki. A beavatkozási irányok és célok tekintetében érdemes középtávrá 5-10 évre tervezni.

Fontos, hogy a stratégia készítői időről időre véleményezésre megküldjék a tervezetet a szakmai teamnek, illetve szükség esetén szóbeli szakmai egyeztetésre is sor kerüljön, hogy a végén egy olyan komplex dokumentum születhessen, amelyet minden résztvevő elfogad. A későbbiekben az intézkedési tervet is ennek megfelelően ajánlott elkészíteni.

⁷ <https://matarka.hu/>, www.okri.hu, www.kriminologia.hu

⁸ A megoldásfókusz módszertanáról bővebb információ található: <https://solutionsurfers.hu/2023/01/23/mi-a-megoldasfokusz/>

2.1. Elvi háttér megalapozása és helyzetértékelés

A stratégia elkészítése során fontos, hogy megfelelő elméleti keretet biztosítsunk mely révén a dokumentum későbbi részeiben egyértelmű és összefüggő célokat és beavatkozási területeket tudunk kijelölni. Ezen elméleti keret kialakításában mintaként szolgál az NBS, amely a bűnmegelőzés fogalmát és annak alapelveit (partnerség, lokalitás, tudáslapú bűnmegelőzés, három pillér és a társadalompolitikához kapcsolt bűnmegelőzés elve) is tartalmazza. Javasoljuk annak használatát, természetesen ennek átültetése során figyelembe kell venni a helyi sajátosságokat.

Az elvi háttér leírása során szükséges a kriminálstatisztikai adatok elemzése, valamint az empirikus kutatási eredmények és a lakossági adatgyűjtés értékelése.

Az elvi háttér megállapításához tehát fontos egyfelől a fogalmi elemek tisztázása, másfelől a leíró statisztikák és egyéb kutatási eredmények prezentálása is a település vonatkozásában, hiszen ezek meghatározhatják az elérendő célokat, illetve beavatkozási területeket.

2.2. Bűnmegelőzés szereplői

A stratégiaalkotás ezen lépésénél szükséges minden bűnmegelőzési szempontból releváns szereplőt számba venni és a bűnmegelőzési relevanciájukat a stratégiában feltüntetni. Például míg a rendőrség felel a közbiztonságért, addig egy óvoda a gyermek korai fejlődésért felelős, ezért annak során tud bűnmegelőzési feladatokat ellátni. Mivel a bűnmegelőzés egy szakterületeken átívelő feladatrendszer, így elengedhetetlen a szakemberek együttműködése annak érdekében, hogy a prevenció sikeres legyen a településen.

A stratégiaalkotás első lépései között létrehoztuk a szakmai csapatot. A folyamat ezen részénél meghatározhatunk további szereplőket, akik a stratégia és az intézkedési terv által kijelölt feladatok végrehajtása során partnerek lehetnek.

A települési bűnmegelőzési stratégia azonosíthat helyi szakembereket, ám érdemes a bűnmegelőzés vármegyei szereplőit is számításba venni.

2.3. Beavatkozási területek kijelölése

Az elérendő célok megfogalmazását követően szükséges olyan beavatkozási területeket kijelölni, amelyek megmutatják, hogy az eddigiek alapján milyen irányú, milyen jellegű intézkedéseket szükséges kidolgozni. A szakmai team által korábban feltárt célokra és tényezőkre alapozva proaktív csoportmunka során kell megállapítani azon területeket, ahol beavatkozás szükséges. Például beavatkozási terület lehet az edukáció, ezen belül átfogó cél lehet az elkövetővé válás valószínűségét növelő, ún. kockázati tényezők mérséklése, és konkrét intézkedés lehet például közösségi programok szervezése annak érdekében, hogy a közösségi kohézió erősödjön (a kockázati tényezőkről lásd bővebben: NBS).

A beavatkozási területek kijelölése során is sikerrel alkalmazható a korábban leírt SF módszer (lásd 1.3.2.).

2.4. Jövőkép kialakítása, átfogó célok megfogalmazása

Ennél a lépésnél meg kell határozni, hogy a stratégia időtartamában milyen célkitűzéseket kíván a település/közösség elérni. Ezeket az átfogó célokat fogják szolgálni az intézkedési tervek (lásd 3. cím). Az átfogó célokat úgy kell meghatározni, hogy konkrét intézkedésekre lehessen bontani, melyek hozzájárulnak annak eléréséhez.

A jövőkép kialakítása során szükséges kitérni azokra a társadalmi, gazdasági, szociális jellemzőkre, valamint közigazgatási sajátosságokra, amelyek jelentős mértékben befolyásolják a társadalmi bűnmegelőzés különböző aspektusait, ezáltal meg tudjuk határozni azokat a kívánatos célokat, amelyeket elérve kezelni tudjuk a település biztonságát hátrányosan befolyásoló problémákat.

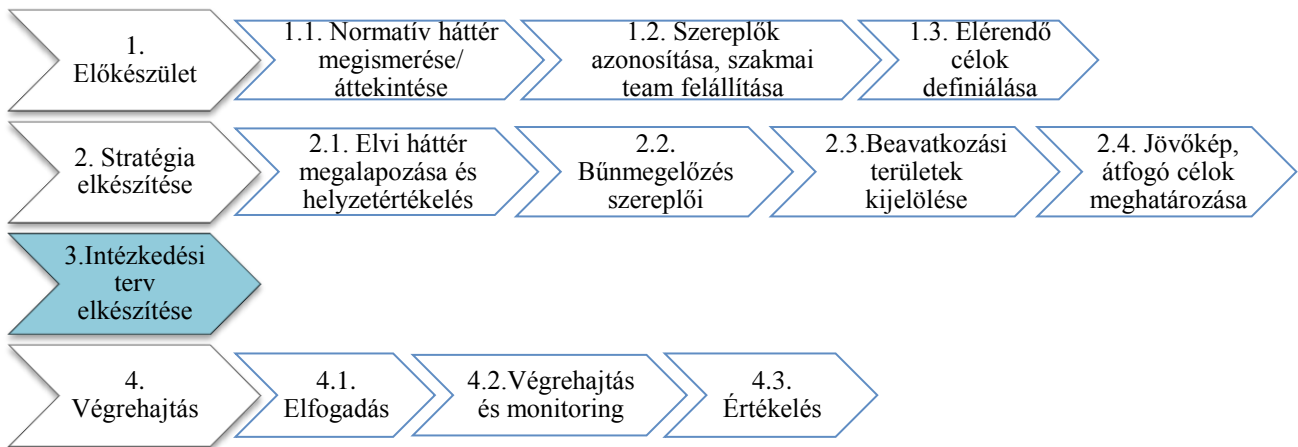
2.5. Tartalomjegyzék Települési Bűnmegelőzési Stratégiához

A stratégiai dokumentum tartalmában, terjedelmében és formájában településenként eltérhet, hiszen nincs két egyforma közösség. A könnyebb megvalósítás érdekében ebben az alfejezetben található egy tartalomjegyzék, amely mentén a szakmai csapat kialakíthatja a helyi stratégiát az eddig közösen felvázolt elképzelések, helyzetértékelések mentén. Fontos azonban ezt a kellő rugalmassággal kezelni a már korábban megfogalmazott sajátosságok miatt.

BEVEZETÉS

- 1.1. A település bemutatása
- 1.2. A település sajátosságai
2. A BŰNMEGELŐZÉS ALAPELVEI
 - 2.1. A bűnmegelőzés elvi háttere
 - 2.2. Kapcsolódások és lehatárolás
3. BŰNÜGYI HELYZET
 - 3.1. A települési és vármegyei kriminálstatisztikai adatok bemutatása
 - 3.2. Kutatások áttekintése
4. SZEREPLŐK A BŰNMEGELŐZÉSBEN
 - 4.1. A településhez köthető szervezetek és szakemberek tevékenysége a bűnmegelőzés területén
 - 4.2. Az országos, illetve vármegyei bűnmegelőzés szereplői
5. A TELEPÜLÉSI BŰNMEGELŐZÉSI STRATÉGIA BEAVATKOZÁSI TERÜLETEI
 - 5.1. *Beavatkozási terület*
 - 5.2. *Beavatkozási terület*
 - 5.3. *Beavatkozási terület*
6. A TELEPÜLÉS JÖVŐKÉPE
 - 6.1. A település átfogó céljai a közbiztonság tekintetében
 - 6.2. A bűnmegelőzést befolyásoló külső tényezők
7. MONITORING

3. Intézkedési terv megalkotása

Az intézkedési terv egy olyan 1-2 év feladatait tartalmazó tervdokumentum, amely rövidebb távú, a stratégiánál konkrétabb feladatokat fogalmaz meg, amelyek megvalósulásuk esetén elősegítik a stratégiában foglalt hosszú távú célok elérését.

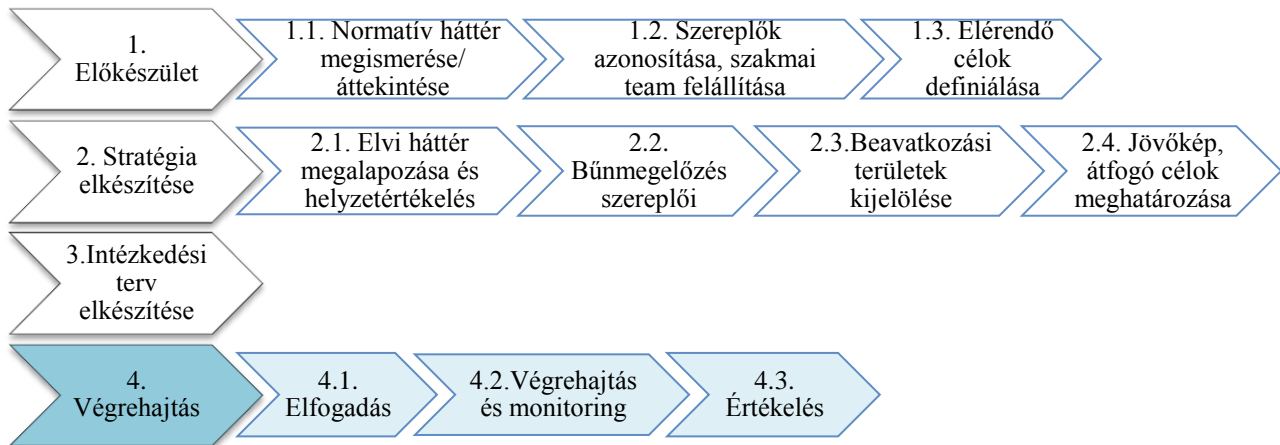
Az intézkedési tervben foglalt feladatok mellett meg kell határozni a feladat végrehajtásának felelősét, a lehetséges partnereket, határidejét, valamint az igénybe vett eszközöket. Meg kell határozni továbbá azokat az indikátorokat is, amelyek elérése esetén a feladat végrehajtása sikeresnek tekinthető.

Az Intézkedési Tervet az alábbi módon és formában célszerű elkészíteni:

Intézkedés:	<p>A tervezett intézkedés, végrehajtandó feladat megfogalmazása</p> <p><i>Példa:</i> Azoknak az építészeti bűnmegelőzési módszereknek, valamint modern technikai lehetőségeknek (pl.: IP kamerák) megismertetése és alkalmazásának ösztönzése, amelyek a település lakosságának szubjektív biztonságérzetét erősíthetik.</p>
Felelős:	<p>A tervezett intézkedés, végrehajtandó feladat felelősének megnevezése</p> <p><i>Példa: Települési Önkormányzat</i></p>
Partner:	<p>A tervezett intézkedés, végrehajtandó feladat során közreműködő partner megnevezése</p> <p><i>Példa: Rendőrség, biztonságtechnika szereplői, vármegyei bűnmegelőzési tanács.</i></p>
Forrás:	<p>A tervezett intézkedés, végrehajtandó feladat során felhasználandó forrás megnevezése</p>
Eszköz:	<p>A tervezett intézkedés, végrehajtandó feladat megvalósításának eszköze</p> <p><i>Példa: Eszközök beszerzése és oktatás biztosítása azok használatára vonatkozóan, biztonságtechnikai kiadványok készítése, terjesztése.</i></p>
Határidő:	<p>A tervezett intézkedés, végrehajtandó feladat kifizőtt határidejének pontos ismertetése</p> <p><i>Példa: 2025. december 31-ig folyamatos</i></p>
Indikátor:	<p>A tervezett intézkedéshez, végrehajtandó feladathoz kapcsolt indikátor (amennyiben van) megnevezése</p> <p><i>Példa: A programba bevont lakosság száma, megszervezett oktatások és rendezvények száma, felhasznált/kiosztott biztonságtechnikai eszközök mennyisége, elkészült/kiosztott kiadványok száma.</i></p>

4. A stratégia végrehajtása

A stratégia végrehajtása során mindenképp az elkészült dokumentumok elfogadása, majd a folyamatban lévő programok monitoring feladatai várnak a szakmai teamre és a közreműködő partnerekre.

4.1. Elfogadás

A települési bűnmegelőzési stratégia elkészítése után fontos, hogy az elkészült stratégiát, valamint a hozzá tartozó intézkedési tervet el is fogadják annak érdekében, hogy az elérendő prevenciós célok megvalósuljanak.

Miután elkészült a települési stratégia a település képviselő testülete normatív aktussal elfogadja azt. Annak érdekében, hogy a település lakossága minél szélesebb körben megismerje a stratégiát és az intézkedési tervet, az elfogadást követően célszerű a helyben szokásos módokon közzétenni azokat, vagy lakossági fórumon ismertetni.

4.2. Végrehajtás és monitoring

Az intézkedési tervben kitűzött feladatok végrehajtása során fontos, hogy a szakmai team megfelelő időközönként értékelje annak folyamatát. Ennek keretében megoszthatják egymással a végrehajtás során szerzett tapasztalataikat, szükség szerint a meghatározott célokat átdolgozhatják.

A szakemberekből álló munkacsoportnak legalább félévente (vagy amennyiben az intézkedési tervben meghatározott feladatok indokolják, akkor gyakrabban) célszerű egyeztetnie, hogy a monitoring tevékenység során felmerülő kérdéseket, észrevételeket meg tudják vitatni, a szükséges módosításokat el tudják végezni, majd azokat át tudják ültetni a dokumentumokba.

Mivel a társadalmi, gazdasági, szociális és egyéb tényezők egy település tekintetében is gyorsan változnak, így elengedhetetlen, hogy a települési stratégia, valamint az intézkedési terv követni tudja ezeket a változásokat, és kellő rugalmassággal tudjon alkalmazkodni a bűnügyi helyzet sajátos alakulásához is. A szakmai team monitoring tevékenysége ezt a rugalmasságot segíti elő, és biztosítja, hogy a szükséges változtatások elvégezhetőek legyenek a települési bűnmegelőzés hatékonyságának növelése érdekében.

4.3. Értékelés

A települési bűnmegelőzési stratégiára, valamint az intézkedési terv végrehajtására vonatkozó záró dátum előtt célszerű a szakmai team, valamint a megvalósítás során partnerként közreműködő szereplők részéről értékelni a korábban megfogalmazott programok és célok sikerességét. Ez szükséges ahhoz, hogy az addig megvalósult feladatok teljesítésének hatékonyságát értékelni tudják a szakemberek, így a következő prevenciós tervek már célzottabbak és tudatosabbak lesznek.

Azokat a feladatokat és intézkedéseket, amelyeket az értékelés menete során eredményesnek ítélték, célszerű az új stratégiában és intézkedési tervekben is tovább folytatni, jó gyakorlatként alkalmazni.

Az újabb települési bűnmegelőzési stratégiákban pedig szükséges kitérni a korábbi stratégia értékelésére, hiszen az ebből levont információk és jó gyakorlatok ideális alapként szolgálhatnak a további stratégiák elkészítése során.